

Nye skridt mod at blive mindre afhængig af pesticider

IPM: Tre nye IPM Innovationsbrug er startet op i 2020. Se her hvem de er, og hvad de vil arbejde med i projektet.

Af Poul Henning Petersen, landskonsulent, Seges.

Der er ingen vej uden om, at landbruget skal blive mindre afhængig af pesticider.

Dels er det en politisk målsætning både nationalt og i EU at mindske forbruget og gøre anvendelsen mere bæredygtig. Men for den enkelte landmand har det nok endnu større betydning, at flere og flere ukrudtsarter, svampe og skadedyr udvikler resistens overfor pesticiderne.

Samtidig er der ikke udsigt til, at der som i de forudgående årtier kommer ret mange

nye planteværnsmidler, som kan løse problemerne.

Nye IPM Innovationbrug

Det er baggrunden for, at tre innovative landmænd sammen med forskere og rådgivere nu sætter fokus på at udvikle IPM, som betyder Integreret Plantebeskyttelse, på deres bedrifter. Vi skal have teori og praksis til at mødes.

Ideen med IPM Innovationsbrug er at mødes ansigt til ansigt og kombinere landmænds viden og praktiske erfaring med forskeres og rådgiveres mere teoretiske tilgang.

Vi tager fat på helt konkrete udfordringer på de tre

bedrifter. I løbet af 2020 har vi udpeget en række udfordringer, som skal løses. Det centrale omdrejningspunkt er sædskifter, men IPM er også kendetegnet ved at være 'de mange små hamres princip' - hvor problemer kun kan løses ved at tage mange forskellige tiltag i brug.

Seges er leder af projektet

På rådgiversiden deltager Patriotisk Selskab, Sønderjysk Landboforening og Agrovi. Aarhus Universitetet (AU) deltager med deres viden og har til opgave at monitorere udviklingen for udvalgte indsatsområder. På frøavlssiden har vi ekspertise med fra DLF.

I forløbet satser vi også på at inddrage andre aktører, når det er aktuelt, for at finde nye metoder, f.eks. inden for præcisionsprøjtning.

Projektet er støttet af Miljøstyrelsen fra en pulje af midler, som folketingets forligspartier bag pesticidaftalen har afsat til IPM innovationsbrug. Samtidig skal projektet styrke IPM indsatsen i Danmark. IPM er en del af de krav, som EU forventer, at Danmark lever op til for at sikre bæredygtig anvendelse af pesticider.

De følgende delområder er noget af det, vi arbejder med:

Sædskifte

Græsukruds er et hovedtema for de tre bedrifter. Italiensk rajgræs er en kæmpe udfordring på mange bedrifter, som skønnes at være resistens hos i hvert fald en tredjedel af bestandene. Væselhale og andre græsser er en trussel mod Danmarks position som verdens førende frøproducent.

Vi har derfor arbejdet med mulige tilpasninger af sædskifterne, bl.a. ved at få inspiration

Laue Skau fra Dalgaarden ved Haderslev

- Svineproducent med markdriften bygget op om en stor kornproduktion.
- Klima og jordbund er optimalt for hvede, og efter mange år med et sædskifte med hvede og raps er græsukruds, ital. rajgræs, blevet et problem. Hidtil har det kunnet klares med kemi, men resistens truer.
- Fokus er på omlægning af sædskiftet til flere vårafgrøder - og finde IPM-tiltag, så der kommer styr på rajgræsset og opretholdes en stor kornproduktion.
- Jordbearbejdning veksler mellem pløjning og pløjefri dyrkning.

Laue Skau (tv) og Finn Olsen (th) fra Sønderjysk Landboforening er klar til ret gennemgribende ændringer af planteavlen for at få styr på ital. rajgræs. Det er en trussel mod hvededyrkingen på mange bedrifter i området.

Rune Gjengedal (midt) satser sammen med **Michael Stensgaard Toft** fra *Patriotisk Selskab* (th) og **Peter Rasmussen** fra *DLF* (tv) bl.a. på at graduere vækstreguleringen i rødsvingel.

David Peter Friderichsen (tv) vil sammen med **Hans Henrik Fredsted** fra *Agrovi* (th) og **Birthe Kjærsgaard** fra *DLF* finde en dyrkningsstrategi for frøgræs, som passer ind i CA-systemet.

fra DK-RIM - et beslutningsstøtteværktøj fra AU. Vi skal gennem eksemplets kraft vise, hvor meget der kan nås med et genemtænkt sædskifte, når det indgår i en helhed med jordbearbejdningsstrategi og øvrige IPM-strategier.

Mange små hamre

En god beskrivelse af IPM-principperne er, at der med mange små hamre kan opnås en stor effekt. Det betyder, at optimering af sædskifterne følges op med valg af rette såtid, falsk såbed, når det kan passes ind, manuel jagt på væselhale i

frømarken, optimering af udlægsmetoder osv.

Sortsblandinger har vist deres værd ved højere udbytte og mindre sygdomsangreb.

Brug af beslutningsstøtte som septoria-fugtmodel og vækstreguleringsrisiko i Crop-Manager kan hjælpe med at vurdere bekæmpelsesbehov. Det hører også ind under 'IPM-hatten'.

Pletsprøjt og graduering

De tre landmandsværter på de nye IPM-Innovationsbrug, der skal dokumentere og formidle effekten af at basere

beslutningerne i planteproduktionen med udgangspunkt i integreret plantebeskyttelse (IPM-tiltag), er Rune Gjengedal fra Hverringe gods på Fyn, Laue Skau fra Dalgaard i Sønderjylland og David Peter Friderichsen fra Lolland.

De har alle tre sprøjteudstyr til at pletsprøjte og graduere tildeling af planteværnsmidler. På Hverringe Gods blev tidsler i en frøgræsmark allerede kortlagt ud fra dronebilleder i efteråret 2020. Med kortmaterialet kan tidsler i kommende sæson bekæmpes målrettet i pletterne.

Rune Gjengedal fra Hverringe Gods på Fyn

- Hverringe Gods har med 1.300 ha og lige så meget i forpagtning en alsidig planteproduktion med frøgræs, spinat, specialafgrøder og korn.
- En stor geografisk udstrækning og mange ansatte er udfordringerne ved stordrift.
- Frøavl er central, men mange års frøavl betyder, at væselhale er en af de store udfordringer - som skal løses med IPM.
- Hverringe råder over den nyeste sprøjte teknologi til pletsprøjtning efter kortlægning og graduering af plantebeskyttelsesmidler.

David Peter Friderichsen fra Gammelgaard på Lolland

- Markerne blev pløjet sidste gang i 2015. Siden 2018 er de drevet med Conservation Agriculture (CA) med faste kørespor. Efterafgrøder er en vigtig del af CA.
- Frøavl med engrapgræs og rødsvingel er i centrum. Herudover dyrkes hvede, vårbyg, vinterraps, hestebønner og ærter.
- Der er meget lidt græsukrudt i markerne, hvilket er et godt udgangspunkt for frøavl under CA, men kan specielt væselhale holdes nede gennem sædskifte, efterafgrøder og passende IPM-tiltag.

Graduering af vækstregulerings- og svampemidler er andre indsatsområder. Det kan dels optimere dosis efter biomassen og for vækstreguleringsmidlernes vedkommende give besparelser i forbrug.

I de kommende numre af MARK beskriver vi de faglige erfaringer og overvejelser, som vi får på IPM Innovationsbrugene.